

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ

V BRNĚ

Hudební fakulta

Katedra strunných nástrojů

Hra na kontrabas

Polská kontrabasová škola

Bakalářská práce

Autor práce: Piotr Zimnik

Vedoucí práce: Prof. Miloslav Jelínek

Oponent práce: Pavel Horák

Brno 2013

Bibliografický záznam

ZIMNIK, Piotr, Polská kontrabasová škola: *podnázev [Polish Doublebass School]*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební Fakulta, Katedra strunných nástrojů, rok. 2013 s. Vedoucí diplomové práce prof. Miloslav Jelínek.

Anotace

Diplomová práce „Polská kontrabasová škola“ pojednává o velkém množství profesorů a hráčů sólových, komorných a orchestrálních, kteří mají určité místo v historii a vývoji hry na kontrabas. Práce pojednává také o vlivu polské kontrabasové školy na problematiku a zákonitosti hry solové, hry v symfonickém a komorním orchestru, a také o skutečných příbězích a muzikantských zážitcích z prostředí polských kontrabasistů.

Annotation

Diploma thesis „*Polish Doublebass School*” deals about huge amount of profesors, soloists, chamber and orchestra musisians, which has their special place in history and evolution of doublebass playing. Work deals about influence of polish doublebass school to issues of solo playing, playing in orchestra or chamber orchestra, also about real live stories and musical experiences of the environment of polish doublebass players.

Klíčová slova

Polská kontrabasová škola, kontrabas, orchestr, solová hra, orchestrální hra, komorní hra.

Keywords

Polish doublebass school , doublebass, orchestra, solo activity, orchestral activity, chambre activity.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou práci zpracoval samostatně a použil jsem uvedené informační zdroje.

Piotr Zimnik

v Brně, dne 28.4.2013

Poděkování

Děkuji za pomoc a čas profesoru Gerardu Przybylowi a profesoru Miloslavu Jelínkovi.

Obsah

ÚVOD	
1. POLŠTÍ KONTRABASISTÉ	
2. VÝUKA KONTRABASU NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V SOUČASNÉ DOBĚ V POLSKU	
ZÁVĚR	
POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	
REJSTRÍK JMEN	

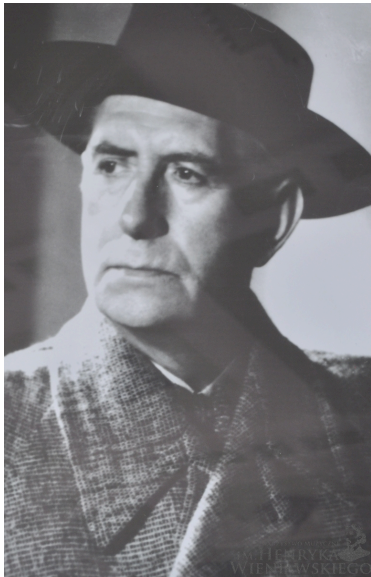
Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybral téma polská kontrabasová škola, ze které sám pocházím. Rád bych v ní připomenul životy a úspěchy polských umělců na kontrabas. První polská kontrabasová třída byla otevřena na Hudební Konzervatoři ve Varšavě v roce 1865 Adamem Ostrowskim. V roce 1925 na stejné konzervatoři profesor Wincety Śliwinski vydal „Metodickou školu hry na kontrabas“, velmi populární v meziválečném období. Otcem a zakladatelem polské kontrabasové školy byl poznaňský kontrabasista, profesor Adam Bronisław Ciechański, který dal základy této škole a v jehož tradici se pokračuje dodnes. Vyučoval od roku 1920. V té době bylo Polsko svobodné. Bohužel skoro celý vývoj polské kontrabasové školy prošel obdobím války a okupace. Jedním z nejdůležitějších nástupců Ciechanskeho byl profesor Wiktor Gadziński, který působil v Katovicích, ale jeho význam byl celonárodní. Pedagogické zkušenosti předal svému žáku profesor Gerardu Przybylovi, který poté působil jako pedagog v Bytomi. Vychoval zde spoustu významných žáků, a i já měl to štěstí, být mezi nimi.

1. Polští kontrabasisté

Adam Bronisław Ciechański

(Sulmierzyce, 8. 12. 1882 - Poznaň, 17. 5. 1957)

Před šedesáti lety, 17. května 1957 v Poznani zemřel profesor Adam Bronislaw Ciechanski. Vynikající kontrabasista, patriot, legendární postava již za svého života. Byl uznávaný jako tvůrce polské školy hry na kontrabas. Narodil se 8.12.1882 v Sulmierzycach ve Wielkopolsce jako syn místního varhaníka, též Adama Bronislawa a matky Františky. Byl vychován ve velmi muzikantské rodině, milující svou rodnou zemi. Ciechanski se od narození zajímal o hudbu, která byla v rodném domě všude kolem něj. Jeho rodiče záhy zjistili, že jejich syn je malý hudební génius. Jeho prvními učiteli hudby mu byli, podle obvyklé tradice, rodiče. Dostával lekce hry na housle od matky, vzdělání na klavír a varhany mu poskytoval otec. Mladý hudebník dělal velké pokroky a očividně musel pokračovat v dalším hudebním vzdělání.

Občas vzpomínal, že když byl spolu s otcem na výletě v poznaňské opeře, uslyšel hrát sólo na kontrabas. Zvuk nástroje ho natolik učaroval, že se rozhodl stát kontrabasistou.

Po ukončení studia na základní škole v roce 1894 odjel z Polska rozvíjet své vzdělání do Německa. Ve hře na kontrabas své studium započal u profesora Langenmayera v Peine u Hannoveru. Současně se studiem již hrál v městském souboru jako výpomoc. Roku 1901 byl povolán do služby v armádě v Kolíně nad Rýnem, kde v armádním orchestru hrál na tubu a kontrabas. Po dovršení jeho služby v armádě roku 1904 nastoupil do operně - symfonického orchestru v Kolíně nad Rýnem. Po krátké době hrál již ve významnějších orchestrech, např. v Petrohradě, Moskvě, Helsinkách a Rize. Mimo to, že již nabytých zkušeností, stále tvrdil, že umí příliš málo. Odjel opět do Německa, kde začal studovat na Královské hudební akademii v Berlíně ve třídě profesora Michala Skibickiego. Po čtyřech letech přestoupil na konzervatoř Bermutha v Hamburku, aby ještě více zdokonalil již tak své vysoké interpretační umění hry na svůj oblíbený nástroj u slavného profesora Fryderika Warneckeého. V roce 1913 po úspěšně absolvovaném konkurzu do Operního divadla v Charlottenbergu získal místo prvního kontrabasisty.

Avšak, příchod první světové války zastavil veškerý další umělecký rozvoj významného umělce. Ciechanskému bylo opět nařízeno vstoupit do armády a ihned byl odeslán na frontu. Po vítězném povstání Velkopolském v roce 1919 se navrácí do již svobodné Poznaně, navzdory velkému množství lukrativnějších nabídek od významných orchestrů v celém Německu a Rusku. Po krátké době se opět stává prvním kontrabasistou ve Velkém divadle v Poznani. Již po roce získává místo profesora kontrabasu a tuby na nově otevřené Národní akademii a hudební škole.

Během této doby dochází k velkým změnám v mistrově osobním životě. Oženil se s klavíristkou Marií Winiewiczównou, s níž měl čtyři děti, které všechny navázaly na rodinnou hudební tradici. Snem otce bylo založení rodinného smyčcového kvarteta. Nejstarší syn Adam Bogumil se stal houslistou, stejně jako dcera Anna Bogna, další syn Aleksandr Bronislaw violoncellistou a nejmladší z dětí Alfred Bohdan violistou. Jak si jistě všimnete, rodinnou tradicí Ciechanských bylo pojmenování dětí tak, aby jejich iniciály vždy tvořily známé „ABC“. Tento zvyk se v rodině udržuje dodnes. Díky jeho inspiraci vznikla velká díla v polské kontrabasové literatuře, jejichž premiéry vždy provedl sám mistr, čímž vzbudil nejvyšší uznání veřejného publika i kritiky. Z těchto děl jsou nejvýznamnější skladby S. B. Poradowského: Kontrabasový koncert op. 26, Tři capriccia, Dvě smyčcová tria s kontrabasem, Trio pro tři kontrabasy a též pár Miniatur pro kontrabas s klavírem. Pro mistra psali také

umělci jako: Tadeusz Kassern (kontrabasový koncert), Walerian Gniot (sonáta, Suma Wielkopolska, trio pro flétnu, violu a kontrabas) a spousta dalších.

V době hitlerovské okupace byl proti svojí vůli Němci přestěhovaný do Krakova, kde hrál ve filharmonii generálního guvernánství. V září roku 1945 se navrátil zpět do Poznaně, kde opět začal vykonávat všechny funkce, které zde dříve zastával. Mimo to ještě začal učit ve Vroclavi, Lodzi, Bydgoszczy a Toruni. Velkým podílem se zasloužil o vytvoření Filharmonie v Poznani.

Profesor Ciechanski celý svůj život učil své studenty v duchu vlastenectví a lásky k hudbě. Díky tomu vchoval spoustu výborných kontrabasistů velmi ceněných v polských i zahraničních orchestrech. Mezi jeho nejlepší žáky patří: Wiktor Gadzinski, Józef Eichstaedt, Zdzisław Marczyński, Lucjan Malec a Tadeusz Ziemski. V paměti žáků a přátel zůstal jako šlechetný a lidem přející člověk s velkou osobní kulturou a také originálním stylem oblékání - dokonale známý byl jeho obrovský černý klobouk, motýlek a kabát. Takto oblečen byl vidán každý den na poznaňských ulicích.

Třidu profesora zdobilo jeho motto - credo: „Chceš být šťastný - hrej na kontrabas!“ Za obrovský přínos do polské hudební kultury dostal spoustu ocenění regionálních i státních. Adam Bronislaw Ciechanski byl pochován v aleji zasloužilých na Junikovském hřbitově v Poznani.

Jozef Eichstadt

(Ujście, 26. 8. 1906 - Poznań, 28. 11. 1966)

Józef Eichstädt (1964 r.)

Jozef Eichstadt (kolegy nazýván „mistr techniky“) byl člověkem skromným, ambiciozním, šlechtným, se zaujetím pro těžkou práci. Všechna hudební díla vykonával na nejvyšší hudební úrovni. Lidé si ho pamatovali jako elegantně oblečeného muže, který u sebe vždy nosil smyčec. Narodil se 26. 8. 1906 v Ujściu ve Wielkopolsce. Studiu hry na kontrabas se začal věnovat v roce 1925 na Národní konzervatoři v Poznani, u výše zmíněného Adama Bronislawa Ciechanského. Vyšší vzdělání na Hudební akademii ukončil v roce 1933, a za svou práci obdržel diplom s nejvyšším vyznamenáním. Již v 21 letech začal působit v Opeře v Toruni, a po roce ve Filharmonii v Poznani. V období hitlerovské okupace společně se svým profesorem a svými nejlepšími spolužáky Wiktorem Gadzinskim, Zdzislawem Marczynskim, Ludwikem Streicherem a Tadeuszem Ziemskim působil v Krakově. Roku 1946 se navrátil do Poznani, kde po smrti svého mistra převzal jeho místo. Už během svého studia působil jako sólista. Jeho výkony byly známé dokonalou technikou - zejména staccatem a spiccatem, kulturou a výrazem. Z velkého množství koncertů které odehrál, bych chtěl vyzdvihnout jednu z kritik na jeho koncert: „Solistou koncertu byl Jozef Eichstadt - kontrabasista z Poznani. Málokdy je

možnost slyšet tento nástroj v sólové hře - ale kdo slyšel Eichstadta tento večer, ten určitě nebude nikdy tvrdit, že kontrabas je nástroj ubohý nebo neschopný. V koncertu Kusevického Eichstadt zazářil technikou a čistotou hry, během přídavků nadchl krásou a bohatým tónem. Publikum uctilo umělce obrovským potleskem vestoje.“

Koncertoval ve své rodné zemi i v zahraničí. Vyučoval na hudební škole v Krakově a Poznani, napsal dvoudílnou školu na kontrabas a několik sólových skladeb. Zemřel 28. 11. 1966 a byl pochován na hřbitově v Poznani. V paměti známých hudebníků a především kontrabasistů zůstane navždy.

Wiktor Gadziński

(Vroclav, 3. 10. 1909 - Krakov 22. 2. 1995)

Kdokoliv, kdo by hledal informace o tomto profesorovi v nejaktuálnějších encyklopediích, bude překvapen skutečností, že se v nich nenašlo místo pro jednoho z nejvýznamnějších polských hudebníků.

Snad ještě pořád doplácíme na všeobecné přesvědčení, že kontrabas je nástroj málo prestižní. Tento omyl je velmi mrzutý a je třeba ho co nejdříve napravit. Usnadní nám to fakt, že byla nalezena spousta biografických informací a vzpomínek samotného profesora, které se našly po částech ve vědeckých průzkumech, které vytvářel v posledních letech svého života. Zvláště hodnotnou památkou na něj je osobní deník, který odkázal jednomu ze svých třicetišesti katovických absolventů,

kteří skončili studia ve třídě Wikrora Gadzinského na Národní vyšší škole a Hudební akademii Karola Szymanowského, dnes profesorovi a jeho nástupci Stefanu Nowakovi. Úhledné písmo, informační řád, výřečnost, důkladnost a skromnost jistě ukazují charakteristické vlastnosti autora. Lidé si ho pamatují jako osobnost s vynikajícím uměleckým temperamentem a člověka, který neustále vyhledával krásu a vědu. Sbíral anekdoty, a byl mistrem v jejich vyprávění na staropolský způsob. Miloval vše, čemu říkáme radost ze života, byl otcovský a přátelský, vždy otevřený jiným lidem, žákům. „Jako syn Vincenta Gadzinskiego a jeho manželky Klary, narodil jsem se 3. října roku 1909 ve Wroclaviu“ – tak zní první věta „Životopisu“ umělce. Odmaturoval v Gymnáziu Karola Marcinkowskiego (1929) v Poznani, kam se přestěhovala rodina Gadzinských, když měl 11 let. Aktivní službu na vojně ukončil kolem roku 1930 v hodnosti důstojníka. Během této doby, již od roku 1927 zlepšoval své schopnosti u Adama Bronislawa Ciecchanského, kde získal „druhý a také poslední diplom na kontrabas v meziválečném období“, jak píše ve vlastním „Životopisu“. V tomto dokumentu můžeme také najít seznam všech studentů s daty konečných zkoušek a poznámkami o repertoáru. O dva roky později se stal členem poznaňské filharmonie a od roku 1937 působil jako pedagog hry na kontrabas na konzervatoři v Toruni. Častým vystupováním na koncertech se vyvíjí jako virtuoz a komorní hráč. Píše také fejetony a recenze v kulturním oddělení dvou nejvýznamnějších toruňských deníků: „Słowo Pomorskie a Dzienik Torunsky“. (Chtěl bych zde poznamenat, že během poznaňského období studoval také muzikologii.) Jeho hlavní činností bylo sólové hraní, čímž umocňoval koncertní tradici a postavení kontrabasu. Byl vždy vysoce hodnocen a milován publikem. Vytvářel první sólové recitály vysílané v rozhlase, kde byl rovněž autorem řady nahrávek s průvodem mluveného slova.

Válka nezastavila jeho kontakt s hudbou. Jako důstojník zálohy bojoval na frontě na podzim roku 1939. Poté, po Zářijové kampani, byl členem různých hudebních útvarů v Poznani a Bydgozczy. V lednu 1942 se přestěhoval do Krakova, kde vyhrál konkurz do Národního divadla, a zde pracoval až do 31. srpna 1944. Poté přestoupil do Polské národní filharmonie. Po osvobození Polska se stal členem Krakovské národní filharmonie.

Vraťme se ke vzpomínkám umělce. „15. března 1945 jsem přijel ve skupině šestnácti hudebníků s dirigentem Witoldem Rowickym do Katowic, kde jsme v Polském rozhlase vytvořili začátky skupiny, která za vedení Grzegorza Vittelberga

v roce 1947 byla přejmenována na Velký orchestr polského rozhlasu“, což bylo jedním z převratných okamžiků v poválečné národní kultuře. Wiktor Gadzinski nastoupil na místo sólokontrabasisty, které zastával do 30. září 1957. Stále působil jako komorní hráč a často ho bylo možné slyšet z rozhlasových nahrávek, kde se objevoval zároveň se čtením, povídkami a recenzemi. Tyto vícesměrné aktivity rychle doplnil o pedagogickou činnost, které se věnoval jako svému hlavnímu povolání od roku 1949. Svázal se s katovickým hudebním lyceem (1950 - 1962) a od 1. října 1950 s Národní vyšší hudební školou v Katovicích, kde kontrabasovou třídu rozvíjel od 24. ledna 1957 již jako docent a od začátku roku 1973 jako profesor nejvyššího stupně hudební vědy. Byl děkanem instrumentálního oddělení a oddělení hudební výchovy, a konečně v letech 1965 - 1972 rektorem Katovické akademie. Současně vedl katedru kontrabasu a katedru komorní hudby. Zúčastňoval se v zasedáních Rady Vyššího uměleckého učení. Působil zároveň na vrocavské hudební akademii (1957 - 1969) a vychoval zde sedm absolventů. Později věnoval svou moudrost a své jméno nově vytvořenému pedagogicko - uměleckému oddělení Slezské Univerzity v Těšíně.

Toto jsou základní události z jeho barevného a bohatého života. Pozitivní a důsledný způsob práce přijal po mistru Ciechaňském, se kterým se často stýkal již po studiu v Poznani a Krakově, a kterého obzvlášť rád z vděčností, podivem a srdečností připomínal a dával za vzor.

Přejal především jeho pedagogické zkušenosti a šel v jeho stopách, když pracoval s polským hudebním vydavatelstvím „V dědině Polské kontrabasové literatury“, „Sjednocení metod výuky hry na kontrabas“, a také když stále konzultoval s pedagogy kontrabasu hudebních škol a akademií. Tak to bylo i v pozdějších fázích působení, v podstatě do posledních dnů. Rozsah konzultací obsahoval tři kraje: Slezský, Dolnoslezský a Opolský. Profesor často vedl debaty na různých konferencích a vytvářel programové prvky pro střední a vyšší umělecké školství. Řídil národní soutěže a festivaly, často býval předsedou porot. Musíme vyzdvihnout také jeho vědecko - výchovný pohled v roli podporovatele magisterských studií na akademiích v Katovicích a ve Vroclavi, zejména vysoce hodnotné a důležité studium, ve kterém srovnal polskou a evropskou kontrabasovou didaktiku, vytvořil vlastní metodické postupy a popsal polskou kontrabasovou literaturu.

Při utváření techniky, citlivosti a praktiky interpretace mají nezastupitelné místo jeho sešity Etud. První sešit vydaný roku 1957 se dočkal již šesti vydání. Rovněž známé

jsou i další sešity, které obsahují cvičení a skladby pro vyšší úroveň hráče, a navazují na díla D. Dragonettiho, J. Geissla, E. Nannyho, S. Kusevického, P. Hindemitha a jiných mistrů, virtuozů a skladatelů na kontrabas. Tento vědecký odkaz rozšiřují „Gamy a Pasáže“, vydané vydavatelstvím PVM v roce 1981 a také „Miniatury na kontrabas s klavírem“ (Krakov 1959) obsahující kompozice F. Simandla, J. Marangoniho, E. Madenského, Z. Noskowského, S. B. Poradowského. Profesor nanejvýš důsledně splňoval své povinnosti a úkoly, se kterými mu nikdo jiný nemohl pomoci. Inspiroval skladatele, kteří psali své skladby, podle jeho vlastních estetických a interpretačních intencí. Zajímavý je také fakt, že pár vydaných děl různých skladatelů obsahují interpretační poznámky umístěné pod notovými řádky, třeba v Kontrabasovém koncertě Antoniho Cwoidzinského. Zkoumal hudbu z různých epoch a čerpal z nich nápady ke své výuce. Pět jeho studentů ukončilo studium s vyznamenáním, a získali první ceny na soutěžích ve Varšavě, Gdaňsku a Poznani. Mnoho z nich obsadilo místa v národních a zahraničních důležitých institucích. Vychoval tři generace klasických sólistů, komorních hráčů, filharmoniků, členů WOSPR („Velkého Symfonického Orchestru Polského Rozhlasu a Televize v Katovicích“), a orchestrálních hráčů světových orchestrů. Navíc připravil pro další působení i slavné jazzové hudebníky. Jeho pedagogický odkaz nás ohromuje svou mnohostranností, a vychovatelskou otevřeností. Jeho výsledky, jak můžeme zkusit posoudit, vynikly díky jeho partnerského vztahu k žákům, velkých nároků a individuálnímu přístupu ke každému žáku, což zvětšuje náš respekt k profesoru Wiktoru Gadzinskému, a jeho speciálnímu psychicky - uměleckému citění. Vzpomínkové zápisky nám ukazují, že předával svou energii a vitalitu lidem ve svém okolí a především svým žákům. Byl kritický, ale zároveň přející a vždy hrál s radostí, která předávala chuť a inspiraci jeho hudebním dětem. Díky němu postavení kontrabasu, smyčcových nástrojů a nás kontrabasistů, je o mnoho vyšší. Zemřel 22. února 1995, byl pochován na hřbitově v Krakově. Ke konci mého pojednání o profesorovi Gadzinském bych chtěl zdůraznit zajímavý fakt. Profesor se svým působením velmi odrazil v osobnostech, chování k lidem a k chápání hudby svých žáků. Jedním z posledních, a také z nejdůležitějších děl profesora, bylo spoluzaložení Polské společnosti kontrabasistů. Dnes žije nejenom legenda, ale především hudební tradice, kterou budeme rozšiřovat a předávat dalším generacím.

Joachim Marczyński

(Žnin, 1931)

Svou práci jako kontrabasista a pozounista začal v roce 1949 v Reprezentativním orchestru leteckých armád. Roku 1954 se stal členem orchestru opery v Poznani. Své vzdělání získal u Adama Bronislawa Ciechanského, a časem se stal jeho nejbližším spolupracovníkem. Po ukončení studia v roce 1962 vyhrál konkurz na místo kontrabasisty Filharmonie v Poznani, ale jeho nejdůležitějším povoláním byla pedagogická činnost.

Nejdříve zastával místo na Hudební škole v Toruni, poté, od roku 1959 v Poznani. Od roku 1962 vyučoval na Hudebním lyceu v Katovicích. Po smrti svého profesora převzal jeho místo učitele kontrabasu na PWSM (Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna). Pro prohloubení svých pedagogických znalostí dvakrát odcestoval na interpretační kurzy do USA, Kanady a také na speciální kurzy do Výmaru, na kterých přednášel vídeňský virtuos a profesor Ludvig Streicher. Vychoval více než čtyřicet absolventů, kteří našli uplatnění v prestižních orchestrech po celém světě. Pro studenty hudebních škol napsal metodickou knížku Mladý kontrabasista a také druhý sešit Starší kontrabasista. Z jeho iniciativy je organizována každé čtyři roky Soutěž Adama Bronislawa Ciechanského. Společně s druhým žákem profesora Wiktorem Gadzinskym z Katovic se zasloužili o odhalení pamětní desky na rodném domě Adama Bronislawa Ciechanského a o otevření muzea k jeho památce. Za

všechny své zásluhy získal například ceny: Zlatý kříž zásluhy, Zasloužilý dělník kultury, a Medaili vojvodství a města Poznaně.

Bonawentura Nancka

(1933 – 2007)

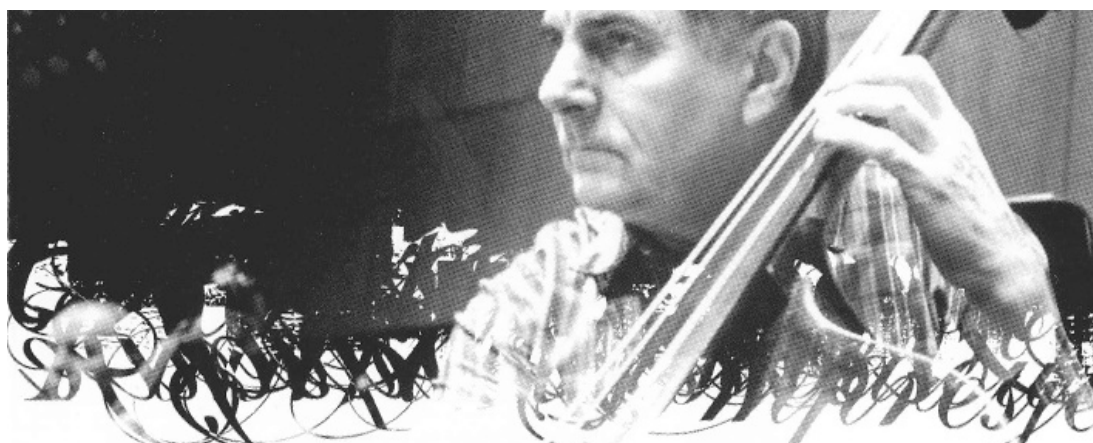

Bonawentura Nancka byl jeden z nejvýznamnějších pedagogů polského kontrabasů za posledních uplynulých padesát let. V roce 1959 ukončil Vyšší národní školu v Katovicích ve třídě profesora Viktora Gadzinského. Již ve svých dvaceti letech byl vyzván stát se členem WOSPR („Velkého Symfonického Orchestru Polského Rozhlasu a Televize v Katovicích“), ve kterém pracoval bez přestávky 46 let až do roku 1999. Vášeň, se kterou se oddával práci v orchestru, obrovská disciplína, vrozená citlivost a láska k hudbě mu dovolili tolik let zůstat na jednom místě s přesvědčením, že to bylo nejlepší rozhodnutí. Od roku 1960 Bonawentura Nancka - Beno - jak ho familierně nazývali přátelé a žáci, začal své dobrodružství s pedagogikou, které trvalo nepřetržitě do konce života. Již od začátku byl svázán s hudební školou prvního a druhého stupně v Bielsku - Bialiej. Vyučoval v ní přes všechna léta až do poloviny února 2007, kdy onemocněl chřipkou, nad kterou se mu

bohužel nepodařilo zvítězit. Po ukončení práce v orchestru přijal novou pedagogickou výzvu, které se mu dostalo, a začal také učit v Hochschule für Musik v Rostoku (Německo), kde pracoval v letech 1999 - 2003. Byl zván i k vedení orchestrálních kurzů v Landesjugendorchester v Baden - Furtemberg (Německo) a Evropském orchestru mládeže v Rakousku. Navíc ještě vedl letní kontrabasové kurzy ve Vojnovicích a Starém Saczu (Polsko v letech 1999 - 2007). Jako pedagog základního a středního školství vyhledával kontrabasové talenty v různých instrumentálních třídách hudební školy v Bielsku - Bialej s nadějí, že dokáže přesvědčit pro hru na kontrabas ty žáky, kteří podle něj měli mimořádný talent, silnou osobnost, hlubokou citlivost, a pro jiné pedagogy byli ve výuce problémoví. Tihle adepti profesora Bonaventuru zajímali nejvíc, a vždy měl několik takových odlišných žáků ve své třídě. Od svých žáků vyžadoval náročnou přípravu, ale zároveň pro ně byl starostlivým otcem. Jeho silná osobnost, talent a pedagogická intuice mu dovolovali dosažení zaměřeného cíle ve vzdělání svých studentů, zvláště když poté čerpal radost z jejichž dosaženého úspěchu. K jeho nejvýznamnějším absolventům, které sám přivedl ke kontrabasu patří: Janusz Widzyk - vítěz první ceny na Mezinárodní kontrabasové soutěži v Ženevě roku 1998, nyní je členem Berlínské filharmonie. Dalším je Bronek Suchanek - jazzový kontrabasista v Bostonu (USA), Boguslaw Szczepanek - bývalý první kontrabasista Filharmonie v Perthu (Austrálie), Zdzislaw Prohownik - první kontrabasista Filharmonie ve Winnepegu (Kanada), Miroslaw Kasperek - první kontrabasista Filharmonie ve Valladolid (Španělsko), prof. Irena Olkiewicz - první žena kontrabasistka v Polsku, kterou profesor Nanska úspěšně získal z violoncellové třídy. Nyní vyučuje na Hudební akademii ve Wroclavi, je členkou v porotách nejvýznamnějších soutěží a vyučuje na kontrabasových kurzech po celém světě.

Gerard Przybyła

(Mikołów, 29. 8. 1937)

Narodil se 29. srpna 1937 v Mikołowě. Studoval na Hudební Akademii v Katovicích ve třídě profesora Wiktora Gadzinského. V roce 1962 ukončil studium s vyznamenáním. Již během studia roku 1957 začal pracovat v WOSPRiTV „Velkém Symfonickém Orchestru Polského Rozhlasu a Televize v Katovicích“, kde od roku 1973 až do ukončení práce v roce 2002 byl sólistou a vedl kontrabasovou skupinu. Nahrál koncert Sergeje Kusevického s doprovodem WOSPRiTV a spoustu jiných skladeb s doprovodem klavíru. Dlouhou dobu spolupracoval s několika komorními soubory, hrál ve Světové Filharmonii v Montrealu. Rovnoběžně s prací v orchestru vyučoval na Hudební škole Fryderika Chopina v Bytomi. Je známým pedagogem, který má za sebou mnoho úspěchů. Jeho žáci jsou laureáty spousty soutěží. Absolventi pracují ve známých orchestrech a vyučují ve školách v Polsku i ve světě. Za svou práci obdržel medaili Ministerstva školství. Mezi jeho nejvýznamnější žáky patří:

Jerzy Dybal- sólový kontrabasista Vídeňských Filharmoniků, pedagog ve Vídni a dirigent v Drážďanech.

Dariusz Mizera- první kontrabasista Opery v Zurichu, pedagog v Zurichu a na kurzech po celém světě.

Bartosz Sikorski- kontrabasista Vídeňských Filharmoniků a též umělecký malíř.

Piotr Kozak- kontrabasista v Orchestru Tonhalle v Zurichu.

Adam Bogacki- profesor na Hudební Akademii ve Varšavě, kontrabasista Polského národního symfonického orchestru.

Irena Olkiewicz

(Bytom, 1955)

Narodila se v Bytomi. Již v sedmi letech se učila hře na klavír u paní Marie Paja v Pszczině. Od třinácti let studovala hru na violoncello v Bielsku - Bialej, a potom hru na kontrabas u profesora Bonaventura Nancky. Své studium ukončila v roce 1978 na Vyšší národní hudební akademii ve Vroclavi, ve třídě doktora Edwarda Krysty. Své kontrabasové dovednosti několikrát zlepšovala na mistrovských kurzech ve Výmaru (Německo) u Ludwiga Streichera, a také v Lancianu (Itálie) ve třídě profesora Franca Muzzi. Roku 1992 obhájila doktorskou práci na Hudební akademii v Krakově, ve třídě profesora Wiktora Gadzinskiého. Od roku 1980 vyučuje kontrabas na hudební akademii Karola Lipinského ve Vroclavi. V letech 1978 - 1991 pracovala ve filharmonii ve Vroclavi jako hudební sólista. Vystupovala se sólovými recitály v několika polských městech, v Guild Hall School Music and Drama v Londýně, v Lancianu (Itálie), Hochschule für Music v Kolíně nad Rýnem, a Michaelsteinu (Německo), a také během světové kontrabasové konference v Butler University v Indiana Polis (USA). Vystupovala v duetu se známým interpretem hudby G. Bottesiniho, kontrabasistou Thomasem Martinem - prvním kontrabasistou

londýnské filharmonie. Od roku 1994 koncertuje v duetu s Andrzejem Jungiewiczem. Působila jako první kontrabasistka v Káhírském syfonickém orchestru, a vyučovala na Hudební konzervatoři v Káhiře (Egypt). Spolupracovala s velkou spoustou orchestrů vždy v letních obdobích, například s Helvétskou symfonií (Švýcarsko).

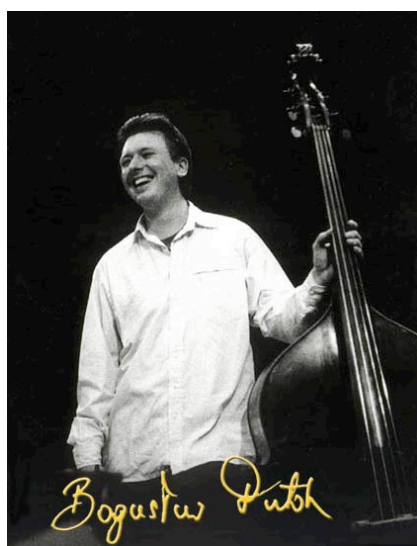
Založila spolu s ostatními kontrabasisty Polskou společnost kontrabasistů, které předsedá od roku 1994. V roce 1996 začala vydávat kontrabasový magazín Kontrabasista. Je spoluzakladatelkou Mezinárodních kontrabasových kurzů a uspořádala čtyři světové kontrabasové festivaly, na kterých se měli možnost setkat nejznámější profesori hry na kontrabas spolu s žáky z celého světa. Tyto události jsou jedny z největších tohoto druhu na světě. Také uspořádala několik kontrabasových soutěží, z nichž jedna se nazývala Wratislavia. Je expertkou v Polském ministerstvu vzdělání a sportu. V květnu roku 1997 založila Ženský polský komorní orchestr „Sotto voce“. Vedoucím tohoto souboru byl její manžel, významný flétnista Grzegorz Olkiewicz. Jako sólistka nahrála CD „Thais“, kde máme možnost slyšet miniatury na kontrabas s klavírem. Vydala ještě dalších pět komorních CD. Premiérovala skladby Krzysztofa Zgraji (Rondo flamenco), Benedikta Konowalského - Poemat (Lochness, Yad Vashem), Volodimira Runchaka (Ukrajina) - Three lilies. Hrála také premiéru na Hudebním festivalu v Mošné - Sonátu pro kontrabas a klavír od Joachima Georga Goerlicha (Německo). V lednu roku 2000 obdržela cenu za vydávání magazínu „Kontrabasista“, prostřednictvím nadace Davida Waltera - profesora Juliard School of Music v New Yorku (USA). Jako sólistka a komorní hráčka několikrát působila v rozhlase a televizi. Roku 2001 o ní psali magazíny „Double bassist“ (Anglie), „Frau und musik“ (Německo), „Bass world“ (USA), „Jazz“ a „Gama“ (Polsko).

V roce 2004 obdržela Wroclavskou hudební cenu, a cenu „Złotego krasnala“ udělenou novináři deníku Gazeta Wyborcza. Je porotkyní mezinárodních kontrabasových soutěží, například soutěže Ludvigs lust (Německo), Kalamazoo (Michigan - USA), Rochester (USA), Brno a Blatná (ČR) atd.

Její přínos do vývoje kontrbasu a zlepšení pozice kontrabasistů je obdivuhodný.

Boguslaw Furtok

(Katowice, 1967)

Boguslaw Furtok je jedním z nejvíce známých kontrabasistů světa, který se věnuje sólové hře. Narodil se v Katovicích. V devíti letech, roku 1967, se začal věnovat hře na kontrabas, a roku 1986 nastoupil na Hudební Akademii Carola Szymanowského v Katovicích, kde studoval u profesora Waldemara Tamowzského. Studium v Katovicích ukončil v roce 1991 s vyznamenáním. Navázal na doktorské studium ve Frankfurtu na Hudební akademii u profesora Guntera Klause. Roku 1995 nastoupil na místo prvního kontrabasisty ve Frankfurtském rozhlasovém symfonickém orchestru. Získal první cenu na Mezinárodní kontrabasové soutěži v Markneukirchenu, třetí místo v Ženevě a Zvláštní cenu v Parmě (Itálie). Hrál jako sólista s několika významnými orchestry z Varšavy, Katovic, Lipska a dalších z Polska, Německa, Itálie, Francie, Rakouska, Švýcarska, Česka a Japonska. Také spolupracuje s klavíristkou Ewou Warykiewicz, se kterou tvoří duo od roku 1988. Ve svém repertoáru má originální kontrabasové skladby, ale také transkripce houslové a violoncellové. Od roku 1986 pravidelně vystupuje v Polském rozhlase i televizi.

Mezi jeho nejznámější CD nahrávky řadíme koncerty Gionvanni Bottesiniho, nahrané s Frankfurt radio symphony orchestra pod taktovkou Christiana Tetzlaffa, vydané v květnu 2000. Obě dvě CD jsou nahrané v roce 2001 přes Zuk Records, obsahují nahrávky sonát Hindemitha, Hertla, Brahmse a jiné transkripce. Furtok pravidelně vyučuje na mezinárodních kurzech strunných nástrojů v Lancutu a na Pacific music festival v Sapporu. Roku 2001 natočil kontrabasové koncerty Stephana Boleslawa Poradowskiego a Briana Fennelleho s Polským národním rozhlasovým symfonickým orchestrem v Katovicích. Od roku 1999 hraje na nástroji vyrobeném Thomase Martinem v Anglii. (Nicola Bergonzi - kopie).

Jerzy Dybal

(Ruda Śląska 22.6.1977)

Je členem Vídeňské filharmonie, zakladatelem a dirigentem Komorního orchestru J. I. Paderewskiego.

Absolvent Národní hudební školy Fryderyka Chopina v Bytomi v kontrabasové třídě profesora Gerarda Przybyly a také Hudební akademie Fryderyka Chopina ve Varšavě pod vedením profesora Andrzeja Mysinského. Koncertovat začal již v patnácti letech, když se stal nejmladším členem známého „Gustav Mahler Jugendorchestr“, ve kterém spolupracoval s nejlepšími dirigenty, (např. Claudio Abbado, Bernard Haiting, Neville Mariner). Je také laureátem prestižních kontrabasových soutěží a soutěží smyčcových nástrojů o stipendium „Yamaha Foundation of Europe“. V letech 1996 - 2001 byl stálým spolupracovníkem „Sinfonie Varszova“, Polského

komorního orchestru a od roku 2001 - 2003 kontrabistou Filharmonie v Mannheimu. Je zakladatelem „Mahler Chamber Orchestra“, který vznikl díky nápadu Claudia Abbada. Spolupracoval také s „Bayerischen Rundfunk Sinfonieorchester“. Nyní je sólokontrabistou Vídeňské filharmonie a orchestru Vídeňské opery. Jako sólista a komorní hráč vystupuje s „Vídeňskými virtuosi, Toujior Mozart Festival Ensemble, Septetem Mannheimských hudebníků, Vídeňským klavírním kvintetem“ a dalšími. Mezi jeho hudební partnery patří Julian Racin, Ernst Kowacic, Cchee - Eun, Yuri Bashmet, Michaela Ursulesa, Artonoras a další. Vystupuje například na: Hudebním festivalu v Lancuice, Velikonočním festivalu Ludviga Beethovena, Festivalu Fryderyka Chopina v Dusznikach - Zdroju, Festivalu v Aix en Provence, Festivalu Pabla Casals, na Pacific music festival (Japonsko).

Natočil CD pro Belgickou (RCP), Japonskou Cameratu a Polskou DUX. Za své úspěchy v tomto oboru byl odměněn dvakrát cenou Hudební Fryderyk a jedna z jeho nahrávek s K. A. Kulkou získala platinové CD. Koncertuje i se skupinami „Il Tempo“, „La stagione Frankfurt“ a dirigenty Nicholausem Harnoncourten, Trevorem Pinnockiem a Marcem Minkowskim.

2. VÝUKA KONTRABASU NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V POLSKU V SOUČASNÉ DOBĚ

V současné době se v Polsku kontrabas vyučuje na:

Hudební Univerzitě Fryderika Chopina ve Varšavě- prof. Andrzej Mysiński, prof. Adam Bogacki

Hudební Akademii v Krakově- prof. Czesław Ząbek, Mgr. Krzysztof Firlus

Hudební Akademii Grażyny a Kiejstuta Bacewiczów v Lodži- prof. Piotr Czerwiński, Mgr. Krzysztof Firlus

Hudební Akademie Ignacego Jana Paderewskiego v Poznani- prof. Piotr Czerwinski, Dr. Szymon Guzovski

Hudební Akademii Karola Szymanovskiego v Katovicích- adt dr hab. Waldemar Tamowski, dr. Jan Kotula, dr. Jacek Niedziela (jazz)

Hudební Akademii Staniszlawa Monuszki v Gdańsku- Mgr. Janusz Dobrowolski

Hudební Akademii Karola Lipinskiego ve Wroclavi- prof. Irena Olkiewicz, prof. Miloslav Jelínek, dr. Pavel Jiablczynski, Mgr. Jakub Olejnik (jazz), Mgr. Jacek Meira (jazz)

Hudební Akademii Felixa Nowowiejskiego v Bydgoszczy- ad dr hab. Joann Krempecz- Kaczur, prof. Piotr Kurzawa

Hudební Akademie v Białym Stoku- prof. Leszek Sokołowski

(Polská společnost kontrabasistů - Polske kontrabasove sympozjum ve Wroclavi
6 - 8 duben 1975)

Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo vyhledání a poté sepsání historie polské školy kontrabasu, protože o některých lidech, důležitých pro vývoj mého nástroje, se již zapomnělo. Touto prací bych rád uctil jejich památku. Během vývoje této práce jsem sám získal spoustu nových pohledů na hudbu, technické záležitosti, a uvědomil jsem si, že i když se v dnešní době studentům zdá studium velmi těžké, ve srovnání s politickými, historickými i společenskými podmínkami, ve kterých se museli vzdělávat naši předchůdci, máme dnes mnohem lepší a snadnější situaci. Díky pedagogickému a skladatelskému odkazu polských pedagogů máme dnes možnost získávat velmi cenné teoretické informace a praktické zkušenosti.

Dnes polská kontrabasová škola nadále pokračuje na základě prvků a v šlépějích našich předchůdců. Důležitou charakteristickou vlastností této školy je vyhledávání krásy v hudbě, a používání techniky pouze jako prostředku.

Pevně doufám, a sám se o to budu snažit, že památka a odkaz který jsme obdrželi, se bude šířit dál.

Použité informační zdroje –

Tadeusz Pelczar – „Kontrabas od a do z“ – 1974 (PWM) POLSKIE WYDAWNICTWO MUZYCZNE.

Zdzisław Marczyński – „Moja przygoda z kontrabasem – wspomnienia“ – 2000 – Montreal.

Waldemar Tamowski – „Praktyka wykonawcza w violiniście solowej okresu baroku, klasycyzmu i romantyzmu i jej stylistyczno - estetyczne dziedzictwo we współczesnej interpretacji solowych utworów kontrabasowych“.

Adam Bogacki – „Kontrabas dzisiaj“ – 2001 Akademia Muzyczna imieniem Fryderyka Chopina .

Magazin - Basista 1/96 – Magazyn Polskiego Stowarzyszenia Kontrabasistów číslo 1 – listopad 1996 rok Wrocław. – článek Aleksandra Gabrysia „Wiktor Gadziński in memoriam „

Magazin - Zeszyt Muzyczny číslo 6 – 15. II. 1980r. – článek Joachima Magazin Marczyńskiego „ Sylwetki Poznańskich Artystów – Jubileusz artysty , muzyka i pedagoga“.

Magazin – Zeszyt Muzyczny číslo 7 – 15 III 1980r. – článek Kazimierza Młynarza „ Powroźne struny obłaskawił.

Magazin - Poradnik Muzyczny 1975 – článek Joachima Marczyńskiego „ Wspomnienie o wirtuozie kontrabasu – Józefie Eichstade“.

Magazin –Przegląd Wielkopolski (76) 15.06.2007 – článek Joachima Marczyńskiego „ Sławny ABC – Artysta i legendarny kontrabasisista“ .

Magazin – Biuletyn Polonijny 20 V 2002 – článek „Moja Przygoda z Kontrabasem“. Soukromy pamatnik Profesora Wiktora Gadzińskiego.

Magazin – Kurier Polski 1953 – „Kontrabasisista – solistą koncertu symfonicznego“

Magazin – Expres Wieczorny 31.03.1969 – článek J.Ekierta – „ Kameraliści nie tylko z perfekcją“.

Magazin – New Republick Vancouver 19 III 1970 – „La contrebasse, cette inconnue“.

Soukromé dopisy mezi profesorem Gerardem Przybylou a Profesorem Wiktorem Gadzinskim a Profesorem Joachimem Marczynskim.

Během vývoje své práce jsem dělal rozhovor s profesorem Gerardem Przybylou.

Rejstřík jmen –

Ciechański Adam Bronisław - (Sulmierzyce, 8. 12. 1882 - Poznaň, 17. 5. 1957)
– str. 2

Eichstadt Jozef - (Ujście, 26. 8. 1906 - Poznaň, 28. 11. 1966) – str. 5

Gadziński Wiktor - (Wrocław, 3. 10. 1909 - Krakov 22. 2. 1995) – str. 6

Marczyński Joachim - (Żnin, 1931) – str. 10

Nancka Bonawentura - (1933 – 2007) – str. 11

Przybyła Gerard - (Mikołów, 29. 8. 1937) – str. 13

Olkiewicz Irena - (Bytom, 1955) – str. 14

Furtok Bogusław - (Katowice, 1967) - str. 16

Dybał Jerzy - (Ruda Śląska 22.6.1977) – str. 17